

MN. JOAN ADAM GUIX, 40 ANYS RECTOR DE CASTELLAR

Juli Canut i Capdevila

Mn. Joan va néixer a la Pedra el dia 25 de març de 1880. El 1890 va començar els estudis eclesiàstics al seminari de Solsona. Per les tèmposes de la SS. Trinitat de 1903 va rebre la tonsura i les quatre ordres menors; per les de sant Mateu del mateix any, el subdiaconat, i per les de la SS. Trinitat de 1904, el diaconat. Fou ordenat sacerdot per les tèmposes de la Trinitat del 1905.

Fins l'1 d'octubre de 1906 va exercir de mestre a Montclar. El 1906 fou nomenat vicari de la Pedra; el 10 d'agost de 1907, vicari de Castellfollit de Riubregós; l'11 d'octubre de 1909 fou nomenat Regent de Gisclareny; el 20 d'octubre de 1911 fou nomenat ecònom de Gisclareny; el 14 d'octubre de 1917, rector del mateix lloc. El 16 de març de 1926 va prendre possessió de Castellar de N'Hug, d'on en va ser rector fins que va morir, el dia 21 de juliol de 1956.

Retrat

Vaig conèixer Mn. Joan a les acaballes de la seva vida. Estava sol, a la plaça, davant de l'església. Semblava talment un patriarca. Físicament, era corpulent. Cara torrada de sol i de vent muntanyenc. Mirada enfosada i penetrant. Espatlles molsudes i corvades. Cos caigut. Anava amb espartenyas d'espart. Un casquet rodó cenyia el seu cap. M'impressionaren les seves mans: fortes, robustes, dures. Mans que, a més de repartir l'Eucaristia, havien treballat tota la vida a sol i serena, fent feines bastes de camp i de casa. Caminava amb dificultat; gairebé arrossegava els peus. Quan no portava bastó, balancejava el cos a banda i banda i semblava que perdria l'equilibri. Aleshores, era una massa corpulenta que avançava poc a poc.

Ja no es passejava gaire pel poble. El seu món s'havia fet molt petit: rectoria, església, cal Blau, i de nou a la rectoria. Alguna vegada travessava la plaça i s'arribava a cal Ramonet o a ca la Castellana. La gent el saludava. Sempre li deien



El campanar i la font de la plaça tal i com la va conèixer mossèn Adam. FOTO: ROSIN. ARXIU AMBIT

quelcom. Ell, segons el dit, contestava, sense malvolença, més o menys rudament.

Segons Mn. Rafel Rovira, que havia estat vicari seu, l'any 1935, es vanagloriava de tres qualitats: de fer una caligrafia perfecta, de tocar les campanes com ningú, i de fer hòsties (no se li'n trencava cap).

Es diu que era geniüt i arrauxat. L'anomenaven el «matavicularis», potser perquè cada any en tenia un de nou. De fet, devia ser més fruit de les circumstàncies que de res més... Però desfigurariem la seva personalitat si ens quedàvem aquí. És cert que era irascible, però no rancorós; el seu cor era net i diàfan com el d'un infant. Era molt bon home. Aquest fosc-clar no el podem oblidar, ja que agermana rauxa i seny amb senzillesa i entrega, que és el que, en el fons, hi havia en Mn. Joan i ens el feia més proper. Podria citar, ara, un rosari de curioses anècdotes que demostrarien punt per punt el caràcter propi de Mn.

Joan. Per mostra em plau explicar el casament de la Rosario.

Casament de la Rosario

La Rosario era la germana de Mn. Joan. Una mena d'espantall casamenter. Ja tenia la seva feina i els seus anys, però volia casar-se. Temps ha, ho havia provat amb el Matute, un sergent de l'exèrcit. Mn. Joan ho havia esguerrat. Ara, ho provaria amb el mestre. Un senyor, nouvingut de Castellfollit de Riubregós, polit, pulcre, baixet i entès. La Rosario li oferí dispesa. El mestre acceptà. Així, evitant suspicàcies, s'anaren coneixent, fins que decidiren de casar-se. La Rosario es cuidà del paperam, i anà a veure el vicari-regent: «... em voldria casar, que em pot preparar els papers?...» Els papers havien de ser amb dispensa d'amonestacions. El regent va dir que «prou. Que demanaria dispensa i que tiraria la cosa endavant». Al cap d'uns dies arribaren els papers, i els pretendents fixaren la data de casament. Tot es féu a esquena de Mn. Joan. És veritat que havia sentit alguns fums, però ell ho despatxava dient que encara no havien fet els papers.

La data de casament caigué en dissabte. El dia abans, la Rosario demanà al regent si els casaria, cas que el seu germà no ho volgués fer. Al vespre va parlar amb el seu germà. No sé res de la conversa que van tenir. L'endemà, el dia del casament, Mn. Joan va aparèixer, com sempre. A les set del matí obrí l'església, com de costum, s'assegué i féu una estona d'oració. A les vuit, baixà el regent per ajudar-li la missa. Fora, davant l'església hi havia unes quantes persones, les convidades al casament. Dintre, als últims bancs, els nuvis, espiant i esperant el desenllaç. Mn. Joan es revestí, sense dir res, i sortí cap a l'altar. El regent al seu darrera. El Mn., davant l'altar, es girà i, amb veu forta, cridà: «els nuvis que vinguin». Els nuvis feren cap davant el presbiteri i els con-



Mossèn Joan Adam l'any 1935. Dempeus i al seu costat, Lluís Sistach, Roser Adam (la seva germana), Mossèn Rafart i Francesc Choimet. Asseguts: Josefina Sistach, la mare de Mossèn Adam i Carme Armengou.

ARXIU JULI CANUT

vidats entraren a l'església. Amb veu segura Mn. Joan digué:

«—Roser, vols el Joan per marit?

—Sí, pare!

—Joan, vols la Roser per esposa?

—Sí, pare!»

Els donà la benedicció i els digué: «*ja sous casats. Ja podeu marxar*». I començà la missa, com sempre.

Jo vaig quedar parat. Mai no havia vist un casament tan curt i senzill: ni alfombres, ni flors, ni anells, ni testimonis qualificats. Però la Rosario ja era casada.

Després vingué la festa. Una xocolatada a cal Benito. Xampany i silenciosa alegria. I un interrogant en la ment de tots. Com s'ho haurà pres Mn. Joan? Al cap de pocs moments, la resposta. Mn. Joan, amb l'abric de festa, feia acte de presència. Participà de la festa, com si res no hagués succeït. Així era el fosc clar de Mn. Joan.

Parròquia i vida

És veritat que en els últims temps de la seva vida, Mn. Joan havia decaïgut molt. És veritat, també, que li era difícil de portar la parròquia. Per això, el bisbe li havia donat un regent. Mn. Joan l'acceptà, mes a la pràctica, no com a regent, sinó com a vicari. L'últim vicari, el més indisciplinat de tota aquella rècula que havia tingut. Això vol dir que, tot i estar mancat de forces, se sentia rector. I no cal meravellar-se'n. Després d'any i

panys de fer el mateix, no es pot deixar de cop i volta.

Complia amb totes les seves obligacions espirituals, i gairebé sempre a les mateixes hores: meditació, missa, breviar i rosari.

Cada dia, a les set del matí, ploués, nevés, fes vent o sol, ell obria l'església. S'asseia a la cadira de boga i feia una hora d'oració. Algunes vegades se li sentia dir: «*Ja ho veieu, senyor, no valgo res... Ara m'han donat un vicari. És molt marra. Ho vol manar tot. Jo ja no valgo res...*». Després deia la missa. En sortir prenia un xic el sol davant de l'església, i cap a esmorzar. A continuació resava el breviar. Després venien feines manuals, com arrencar llenya, cuidar l'hort, etc. Dinava a la una, i en acabat, xino-xano, amb el bastó, cap a cal Blau, fins a mitja tarda. Allà hi feia petar bones xerrades. De quatre a cinc de la tarda tornava a casa. Resar i feinejar fins a les set, que era l'hora del rosari. Tancava l'església, sopava, i a les deu a dormir.

Els dies festius deia la missa major i el rosari. Per Nadal, Pasqua, Corpus, Pentacosta i Festa Major, ell presidia la missa. «*És feina de rector*», deia. Com per a ell, també era feina de rector obrir i tancar l'església, encendre els ciris, recollir els diners de la bacina, pagar la mesada al vicari i portar els llibres de l'arxiu. De l'arxiu n'era gelós. Només hi entrava ell.

Tenia una especial cura amb els malalts. Segons Mn. Rafel Rovira (que el va

conèixer quan encara era en plenitud de facultats), els visitava cada dia, i si un estava greu fins i tot hi anava a la nit. La major part de les vegades havia de fer de metge, ja que aquest només hi pujava un cop a la setmana. Posava les injeccions i donava els primers remeis. Almenys una vegada va haver d'assistir un part perquè el metge no havia arribat. Les cases que tenien malalts anaven a la rectoria i apuntaven el seu nom en una pissarra. Quan pujava el Dr. Cisneros, de la Pobla, anava a la rectoria, s'apuntava la llista, i ell i el rector, tots dos junts, anaven a veure els malalts.

La gent i Mn. Joan

La gent de Castellar estimava Mn. Joan. Tot i que el consideraven un més de la colla, el respectaven. Per als castellanesos, Mn. Joan no era solament un pare espiritual, era «el Pare» per antonomàsia. Per a ells era l'home sacrificat, que feia de pagès, de fuster, de metge i de capellà. I l'home que sabia comprendre'ls, perquè ell també vivia la duresa de la vida, a 1.400 m d'alçada, sense treball ni comunicacions. I l'home que, en cas de convenir, era capaç d'aixecar-se a qualsevol hora de la nit a fi d'ajudar aquell que en tenia fretura. D'aquí que ells l'estimessin i el respectessin; i més encara: no podien suportar que algú se'n burlés o el criticqués.

En correspondència, Mn. Joan també estimava el poble. Se'l sentia seu. Feia quaranta anys que hi vivia. Castellar i Mn. Joan eren una mateixa cosa. No en va havien conviscut solitaris i perduts durant tants anys. Per això no és estrany que donés la negativa al bisbe, en voler-lo fer marxar, i que digués aquelles paraules fortes, mig despectives, mig en sorna, llançades pel mossèn: «*Si ell és el bisbe de Solsona, jo, en fa quaranta que en sóc de Castellar de N'Hug*».

Per tot el que hem dit, Mn. Joan formava part del grup de rectors del «Tronxo». Diria, el grup dels escollits del tronxo, ja que ell era aquell Mn. Trabuc que dona més lladrucs que mossegades. Per això, no crec equivocar-me, si el poso amb «*aquella mena més bella, pobra i santa, fidel, silenciosa i oculta que ha donat l'Església*».

Juli Canut i Capdevila
Capellà del Guixaró